

Agentschap NL
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

InfoMil Perspectief | 2

Jaargang 1 | november 2011

>> Als het gaat om milieu en leefomgeving

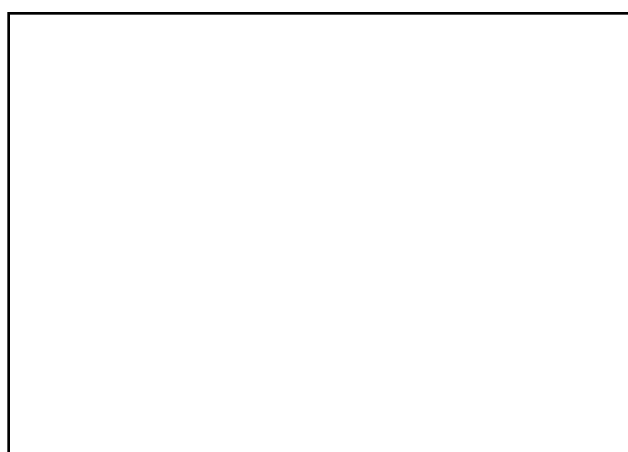

Uitgelicht

4 StAB

Geschillen in het omgevingsrecht

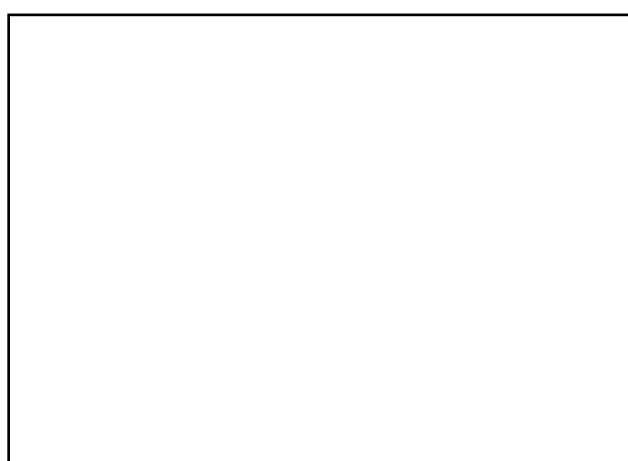
De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB) adviseert bestuursrechters over geschillen in het omgevingsrecht. Het advies helpt de rechter een goed onderbouwde uitspraak te doen. [Lees verder >>](#)

6 Ruimtelijke ordening en gezondheid

Gezonde lucht voor kinderen

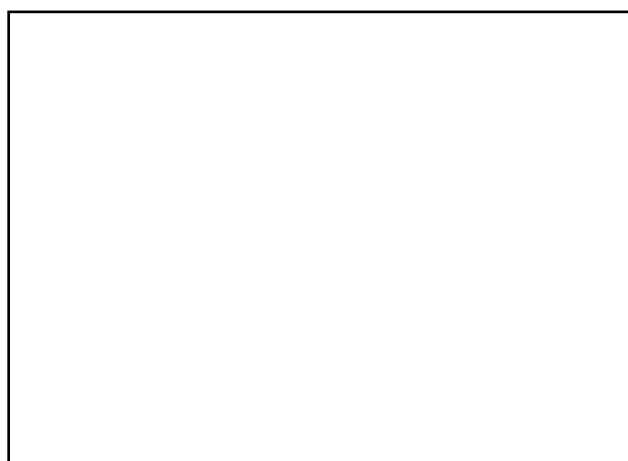
Kinderen zijn kwetsbaar voor factoren die het risico op astma vergroten, zoals uitlaatgassen. Belangrijk is een gezondheidskundige afweging bij de gemeentelijke besluitvorming van nieuwe scholen en kinderdagverblijven langs drukke wegen. [Lees verder >>](#)

10 Bouwen langs rijkswegen en spoorwegen

Actualiteitschakels

Kenniscentrum InfoMil organiseerde drie Actualiteitschakels over bouwen langs rijkswegen en spoorwegen. Naast een toelichting op de nieuwe wet 'Samenwerken aan de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid (SWUNG 1)', was er veel ruimte voor de praktijk. [Lees verder >>](#)

12 PGS 15

Opslag van gevaarlijke stoffen

Deze maand verschijnt naar verwachting de herziene versie van PGS 15 over de opslag van (verpakte) gevaarlijke stoffen. De publicatie is op een aantal belangrijke punten verduidelijkt. De tijdelijke opslag van gevaarlijke stoffen is er één van. [Lees verder >>](#)

Inhoudsopgave

4 | StAB: Kijk verder dan het papier

6 | Bescherm kinderen tegen luchtvervuiling

9 | Webinar: Online meedenken

10 | Actualiteitschakels geluid

12 | Herziene PGS 15

14 | Expertworkshop emissievermindering veehouderij

Colofon

InfoMil Perspectief is de digitale opvolger van het tijdschrift 'InfoMil Nieuws' en verschijnt viermaal per jaar via een gratis abonnement. Kenniscentrum InfoMil maakt onderdeel uit van divisie NL Milieu en Leefomgeving van het Agentschap NL.

De divisie NL Milieu en Leefomgeving stimuleert de realisatie van duurzame ambities door het verbinden van partijen, de toetsing aan milieuwetgeving en met financiering, informatie en advies.

Aan- en afmelden kunt u doen via de website van [InfoMil](#).

Vragen over deze uitgave kunt u uitsluitend stellen via het [vragenformulier](#). Overnemen met bronvermelding is toegestaan.

Redactieadres

InfoMil Perspectief
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
[E-mail redactie](#)
[Website InfoMil](#)
ISSN 212-0580
Publicatienummer: 1INFO1101

Optimaal gebruikmaken van digitale m

Na een succesvolle lancering van InfoMil Perspectief – ruim 18.000 exemplaren hebben hun weg naar lezers gevonden – is hier alweer nummer 2. De eerste reacties op InfoMil Perspectief waren gelukkig erg positief. Maar de beste manier om erachter te komen hoe we u het beste bedienen is dit u natuurlijk zelf te vragen. Daarom hebben we bij dit tweede nummer een [websurvey](#) opgesteld. We hopen dat u ons wilt helpen om InfoMil Perspectief en de bredere digitale dienstverlening van Kenniscentrum InfoMil nog beter op uw behoefte af te stemmen.

In dit nummer treft u een breed palet aan omgevings thema's aan. We gaan in op de mogelijkheden die een webinar biedt om reistijd en –kosten te besparen. Bespreken actuele inzichten rond luchtmissies en stalsystemen en schetsen de achtergrond van het werk van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB). Verdieping vindt u in het artikel over luchtvervuiling en gezondheid en de geluidsaspecten van bouwen langs rijks- en spoorwegen. Tot slot brengen we u de laatste ontwikkelingen rondom de opslag van gevaarlijke stoffen en wat dit betekent voor toezicht en handhaving.

Kenniscentrum InfoMil kan u op nog veel meer manieren op de hoogte houden van nieuws en ontwikkelingen. U kunt zich abonneren op onze tweewekelijkse digitale nieuwsbrief [InfoMil Actueel](#), en ons volgen op [twitter](#). En vanzelfsprekend vindt u veel nieuws en achtergronden op de website van [InfoMil](#). [Kijk ook eens op onze bijeenkomstenagenda!](#)

De redactie

Het e-zine printen?

- Er zijn twee mogelijkheden:
- Full colour print: Vanuit het menu
  - Eco-print (zwart-wit): [klik hier](#).

“Kijk verder dan het papier”

De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke

Ordering (StAB) adviseert bestuursrechters over geschillen in het omgevingsrecht. Hoe is zo'n advies samengesteld? Wat komt erbij kijken?

En welke tips heeft de StAB voor milieuprofessionals?

Jaarlijks adviseert de StAB over ongeveer driehonderd geschillen. Een paar jaar geleden waren het er nog duizend. Dat betekent niet dat de medewerkers van de StAB niets te doen hebben. Integendeel. “We worden steeds meer bij grote zaken betrokken”, zegt directeur Gerard Wuisman. “Neem bestemmingsplannen. Die zijn groter geworden, omdat veel gemeenten zijn gefuseerd. Als de gemeente Zuidwest-Friesland een bestemmingsplan voor het buitengebied opstelt en

er wordt daartegen beroep aangetekend, dan zijn daar vaak veel appellanten bij betrokken.”

Meer inhoud

Daarnaast is de inhoudelijke kwaliteit van de beroepen sterk toegenomen. Senior adviseur Peter van der Hoogt: “Particulieren zoeken op internet naar informatie. Veel bedrijven hebben gespecialiseerde juristen in dienst of schakelen ze in. Ook intermediaire organisaties, zoals LTO, zijn uitstekend op de hoogte. Stel dat een veehouder wil uitbreiden en de gemeente zegt dat het niet mag, dan kan de agrariër naar de beroepsvereniging stappen. Wij krijgen beroepschriften te zien waar je ‘u’ tegen zegt. Vroeger kregen we nog wel eens beroepschriften te zien in de strekking van: ‘Ik ben tegen, want ik mag niet uitbreiden’. Nu weten ze alles van de ammoniakwetgeving.”

Elf rechtbanken

Voordat de Wabo in werking trad, behandelde de Raad van State alle milieugeschillen. Het gros van de milieuzaken wordt thans door elf gespecialiseerde rechtbanken behandeld. De rechters kregen tot voor kort weinig Wabo-zaken onder ogen. “Men keek even de kat uit de boom met deze nieuwe wet”, zegt Wuisman. “Maar nu komen de zaken binnen en kunnen rechters ervaring opdoen.”

Eenduidige rechtspraak

Wuisman en Van der Hoogt hebben deze rechtbanken bezocht om de StAB te presenteren. Wuisman: “Eenduidigheid is belangrijk voor de kwaliteit van

het recht. Juist nu de milieuzaken zijn verdeeld over verschillende rechtbanken en rechters. De StAB levert hier graag een bijdrage aan. Zo zijn enkele medewerkers van de StAB (co)-docent van de specifieke milieu-inhoudelijke opleidingsmodules die rechters volgen

in een varkensstal. Dan kan het zijn dat de nabijgelegen snelweg ook een bijdrage levert aan geluidhinder. Er kunnen dus meer factoren zijn die de situatie in een ander daglicht zetten. Zonder onderzoek op locatie kun je dit over het hoofd zien.”

Afwijkend oordeel

Soms oordeelt de rechter anders dan het bevoegd gezag verwacht. Wuisman: “In het omgevingsrecht moet je soms veel interpreteren. En sommige teksten zijn met elkaar in tegenspraak. De interpretatie van het ministerie is logischerwijs beleidsmatig gekleurd. Deze visie kan afwijken van de objectieve waarneming van de rechter. Zo is de Memorie van Toelichting vaak geschreven vanuit een beleidsmatige doelstelling. Als de Memorie haaks staat op de wettekst, is de wettekst leidend voor de rechter. Daar staat de handtekening van de Koningin onder. Niet onder de Memorie van Toelichting. Zulke situaties zijn overigens niet te voorkomen. Niemand valt iets te verwijten, want het omgevingsrecht is nog steeds zeer gecompliceerd. Hopelijk komt daar verandering in met de nieuwe [Raamwet omgevingsrecht](#).”

“We spreken met alle partijen”

Peter van der Hoogt

in het kader van de Wabo. Ook met onze adviezen willen we rechters ondersteunen in hun werk. We hebben de rechters verteld hoe we dit doen.”

Feiten en omstandigheden

De StAB brengt zogenoemde deskundigenberichten uit over geschillen op verzoek van de rechter. Zij helpt de rechter een goed onderbouwde uitspraak te doen. De deskundigenberichten van de StAB beperken zich niet alleen tot dossieronderzoek. “We spreken met alle partijen”, zegt Van der Hoogt. “Als de buurman een geschil heeft over een besluit van een gemeente over een bedrijf, dan praten we in dat geval met drie partijen. Zo kunnen ze een toelichting geven op het specifieke geval en krijgen wij een indruk van de situatie ter plekke. Op basis daarvan brengen we alle feiten en omstandigheden in kaart. Dat is het halve werk. Om de rechter een zo compleet mogelijk beeld te presenteren, larderen wij onze deskundigenberichten vaak met kaartjes en foto's gemaakt op locatie.”

Ander licht op de zaak

In de praktijk steken de zaken soms iets anders in elkaar dan op papier. Wuisman: “We maken wel eens mee dat geschillen zijn ontstaan uit een burenruzie. Ze spelen al jaren. Dan komen wij op bezoek en horen we: ‘Weet u dat u de eerste ambtenaar bent die komt kijken? We zijn al tien jaar bezig en er is nooit iemand geweest.’ Wuisman en Van der Hoogt adviseren het bevoegd gezag verder te kijken dan het papier. “Kijk ook op locatie wat er aan de hand is”, zegt Van der Hoogt. Hij verduidelijkt: “Stel dat er een klacht is over het geluidniveau van een ventilator

Museum Buurtspoorweg en de Skihut

Het [jaarverslag](#) van de StAB bevat een aantal interessante casussen voor milieuprofessionals. Zoals de stoomtreinen van de Stichting Museum Buurtspoorweg. Onduidelijkheden in de NeR speelden een rol in deze casus. De StAB bracht in kaart waarin die onduidelijkheid zat. Aan de hand van feiten en omstandigheden gaf de StAB aan hoe hier oplossingsgericht mee kan worden omgegaan. Een andere interessante casus is de horecagelegenheid ‘Skihut’, waar omwonenden klaagden over geluidhinder. De gemeente Heerlen stelde maatwerkvoorschriften op. Maar het naastgelegen hotel was er niet blij mee en ging tegen het besluit van de gemeente in beroep. De StAB nam het meetrapport onder de loep.

Gerard Wuisman en Peter van der Hoogt over StAB.

Onafhankelijke deskundige

De onpartijdige en onafhankelijke positie van de StAB is verankerd in de Wet milieubeheer, de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Ruimtelijke ordening en gezondheid

Bescherm kinderen tegen luchtvervuiling

Wie astma krijgt, heeft levenslang. Deze ziekte is niet te genezen. Daarom is preventie belangrijk. Zeker bij kinderen. Omdat hun longen nog in ontwikkeling zijn, zijn ze kwetsbaar voor factoren die het risico op astma vergroten, zoals uitlaatgassen. Astma Fonds (binnenkort Longfonds), GGD Nederland, VNG en de gemeente Amsterdam wijzen op de mogelijkheden voor een gezondheidskundige afweging bij de gemeentelijke besluitvorming van nieuwe scholen en kinderdagverblijven langs drukke wegen. Over nut en noodzaak van aanvullend lokaal beleid.

Van links naar rechts: Harry van Bergen (gemeente Amsterdam), Christine Strous (Astmafonds), Rogier van Luxemburg (VNG), Moniek Zuurbier (GGD Gelderland-Midden) en Jelmer Krom (Astmafonds).

Directe aanleiding om de krachten te bundelen, was de brief van staatssecretaris Atsma over regelgeving rondom luchtverontreiniging voor scholen en andere gevoelige bestemmingen. Daarin geeft hij aan dat gemeenten ruimte hebben om aanvullend beleid te maken voor gevoelige bestemmingen. Waarom is dat nodig? “De landelijke normen voor PM₁₀ en NO₂ zijn niet altijd toereikend om schoolgaande kinderen te beschermen”, zegt Moniek Zuurbier van GGD Gelderland-Midden. “Ook andere stoffen, zoals roet en ultrafijn stof, kunnen het risico verhogen. In plaats van normen te stellen voor al deze stoffen, is het praktischer en beter om scholen en kinderdagverblijven op een veilige afstand van drukke wegen te vestigen. GGD Nederland en het Astma Fonds adviseren op basis van de ‘GGD-richtlijn medische milieukunde: luchtkwaliteit en gezondheid’ een afstand van 300 meter tot snelwegen en 50 meter tot provinciale wegen en drukke stadswegen. Ongeacht of de normen voor luchtvervuiling worden overschreden. Ook deskundigen van het RIVM en de Gezondheidsraad hebben over de negatieve gezondheidseffecten van een verblijf langs een drukke verkeersweg geschreven. Er is een duidelijke relatie met volksgezondheid en daarom is het belangrijk dat hier meer aandacht voor komt.”

Best practices

Gemeenten kunnen effecten op lokale situaties het beste inschatten en daarop het beginsel van een goede ruimtelijke ordening toepassen. Hierdoor kunnen ze rekening houden met effecten van luchtverontreiniging in de besluitvorming. Binnen de vele afwegingen die een College van B&W moet maken, verdient een gezondheidskundige afweging een volwaardige plaats, vinden de initiatiefnemers. Christine Strous van het Astma Fonds: “In 2010 zaten ongeveer 49.000 leerlingen op een basisschool (275 scholen) die binnen 300 meter van de snelweg is gevestigd en bijna 13.000 leerlingen op een school (72 scholen) binnen 50 meter van de provinciale weg. Dat mogen er niet meer worden. Daarom willen we het bewustzijn van nut en noodzaak van aanvullend beleid bij gemeenten vergroten.”

Amsterdamse richtlijn

Belangrijk middel in de communicatie zijn best practices van gemeenten, zoals Amsterdam. Harry van Bergen van de gemeente Amsterdam: “Een nieuwe school gaat generaties lang mee. Talloze kinderen gaan er jarenlang elke dag naar toe. Een goede afweging waar die scholen

komen te staan is essentieel. Daar hoort ook gezondheid bij. Twee jaar geleden heeft het College van B&W de gemeentelijke Richtlijn gevoelige bestemmingen aangenomen. Daarin staat dat er - ongeacht de luchtkwaliteit - geen nieuwe voorzieningen langs snelwegen, provinciale wegen en drukke stedelijke wegen mogen komen

“Bewustzijn van nut en noodzaak van aanvullend beleid bij gemeenten vergroten”

Christine Strous, Astmafonds

voor kinderen en andere kwetsbare groepen (zie kader). De afstanden die we hierbij hanteren zijn in lijn met het landelijk beleid van GGD Nederland.”

Verplicht advies

Dat is een mooi uitgangspunt, maar kan dit principe altijd worden toegepast? Gemeenten hebben immers ook met andere afwegingen te maken, zoals verkeersveiligheid. “Klopt, het lukt niet altijd”, zegt Van Bergen. “Je moet realistisch zijn. Daarom kan er van de richtlijn worden afgeweken. Maar dat kan alleen nadat het College de betreffende GGD om advies heeft gevraagd.” ▶

Kwetsbare groepen

Blootstelling aan luchtvervuiling veroorzaakt astma en COPD (chronische bronchitis en longemfyseem) en kan bestaande klachten verergeren.

Kwetsbare groepen zijn:

- mensen met chronische longziekten;
- mensen met hart- en vaatziekten;
- kinderen en baby's;
- ouderen;
- mensen die in de buitenlucht werken of sporten.

(Bron: Astmafonds)

Maatregelen

Daarbij kijkt de betreffende GGD onder meer naar de afstand, tussenliggende bebouwing en de drukte van de weg en de hoeveelheid vrachtverkeer. Zuurbier: “De manier waarop de tussenliggende bebouwing is gesitueerd, kan de zaak positief beïnvloeden. Wellicht kunnen in sommige situaties scholen dan wat dichterbij de weg worden gevestigd. Maar dat moet van geval tot geval worden bekeken. Als de gemeente iets kan afspreken met de organisatie die de tussenliggende bebouwing realiseert, kun je gezondheidswinst boeken. De GGD kan ook adviseren over maatregelen in scholen, zoals ventilatiesystemen, maar de effecten daarvan op het verminderen van luchtverontreiniging die van buiten de school inkomt zijn beperkt.”

Verskillend beleid

Er zijn verschillende manieren om gezondheid vroegtijdig in het planproces te betrekken en onderdeel uit te laten maken van integrale besluitvorming. Rogier van Luxemburg van de VNG: “Zo betreft de gemeente Best ook sportvelden en woningen in de besluitvorming. Daarnaast is een luchtkwaliteitsonderzoek verplicht. De gemeente Harderwijk benoemt specifiek onder welke

voorwaarden er mag worden afgeweken van de regels. Alleen als daar zwaarwegende financiële, landschappelijke, stedenbouwkundige en verkeerskundige redenen voor zijn. Wij schrijven dus geen recept voor. Het gaat erom dat gezondheid een volwaardige plaats krijgt in de besluitvorming van de ruimtelijke ordening.”

Meer informatie

De initiatiefnemers brengen dit belangrijke onderwerp onder de aandacht bij gemeenten via hun eigen communicatiemiddelen. Wie meer wil weten, kan nu al kijken op de website van het [Astmafonds](#), [GGD](#) en [VNG](#). ◀

Besluit gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit

Het landelijke [Besluit gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit](#) richt zich op de vestiging van nieuwe gebouwen en uitbreiding van bestaande gebouwen die geheel of gedeeltelijk bestemd of in gebruik zijn voor:

- basisonderwijs;
- voortgezet onderwijs;
- overig onderwijs aan minderjarigen;
- kinderopvang.

En voor:

- verzorgingstehuizen;
- verpleegtehuizen;
- bejaardentehuizen.

Of een combinatie van al deze gebouwen.

Hiervoor gelden grenswaarden voor NO₂ en PM₁₀. Als deze grenswaarden dreigen te worden overschreden, is nieuwbouw niet toegestaan. (Bestaande scholen of andere gebouwen mogen eenmalig worden uitgebreid tot 10 procent extra personen ten opzichte van het aantal personen waarvoor het gebouw wettelijk is bestemd.)

Comfortabel vanaf je werkplek meedoen aan een landelijke bijeenkomst. Dat kan via een webinar. Agentschap NL organiseerde maandag 9 mei 2011 zo'n online bijeenkomst rondom het thema klimaatverandering en mobiliteit.

Webinar: Online meedenken

Het webinar was een experiment van de Agentschap NL-programma's Vervoermanagement, Energie en Klimaat en E-dienstverlening. Marien Bakker van Agentschap NL: “We wilden gemeentelijke experts op het gebied van klimaat, milieu en verkeer duurzaam informeren over deze onderwerpen. Ook waren we benieuwd naar hun mening over het webinar. Kunnen online seminars echte bijeenkomsten vervangen? En wat levert dat op?”

Veertien experts namen deel aan het webinar. E-dienstverlening verzorgde de techniek; Vervoermanagement en Energie en Klimaat zorgden voor de inhoud. Weerman Reinier van den Berg (RTL4) gaf een [presentatie](#) over de gevolgen van klimaatverandering op onze leefomgeving en wat gemeenten hieraan kunnen doen. Energiebesparing, thuiswerken, online bijeenkomsten en milieuvriendelijke vervoermiddelen, zoals schone auto's, passeerden de revue. Tijdens de presentatie van de weerman stelden de deelnemers vragen via chat. Is een groene golf voor fietsers een goed idee? Waarom is het zinnig nu al te investeren in elektrische auto's? Wat levert thuiswerken op? En waarom is Van den Berg zo'n voorstander van belonen van duurzaam handelen? Je kunt toch ook veel wettelijk regelen? Bakker: “Online vragen stellen is heel laagdrempelig. Er maakten veel deelnemers gebruik van deze mogelijkheid. Het webinar sloot echt aan op de interesses van de doelgroep.”

Na afloop werden de meningen gepeild via een onderzoeksbureau. Het webinar kreeg van de meeste deelnemers een acht of hoger. De presentatie en beantwoording van vragen scoorden goed, evenals de bruikbaarheid en toepasbaarheid in het werk. Als grootste voordeel werd minder reizen genoemd. Meer dan de helft van de deelnemers bespaarden twee of meer uur reistijd. Ook ‘makkelijk meedoen’ werd vaak genoemd. Nadelen waren er ook. Zo vond een aantal deelnemers het webinar wat afstandelijk. “Maar over het algemeen is het webinar een goed interactief middel voor kennisoverdracht. Daarnaast is het milieuvriendelijk en kostenbesparend”, zegt Bakker. “We gaan dan ook zeker verder met webinars.”

Impressie van een webinar.

Oordeel zelf!

Is een webinar een goed alternatief voor een ‘live congres’?

Oordeel zelf! Bekijk de impressie onderaan dit artikel en deel uw mening via de [poll](#).

“Deze wetgeving schept heldere kaders waarbinnen wegbeheerders moeten werken. Ik ben benieuwd hoe dit in de praktijk uitpakt. In het Tracébesluit van de spoorlijn bij Almere, waarop de geluidplafonds zijn gebaseerd, gaat men ervan uit dat er de komende tien jaar stille treinen rijden. Ik ben benieuwd hoe ProRail dit kan borgen.”

Andy Sjauw, gemeente Almere

“Ik beoordeel regelmatig akoestische onderzoeken, die projectontwikkelaars verplicht zijn te maken als ze een gebied willen ontwikkelen. Deze systematiek maakt deze onderzoeken transparanter. Het is makkelijker na te gaan of de juiste gegevens zijn gebruikt.”

Corien Heezen, gemeente Amersfoort

“Voor een aantal gemeenten voeren we gevelisolatieprojecten uit. Wij berekenen of en in hoeverre zo'n isolatie voor woningen nodig is. Deze nieuwe wet is een goede ontwikkeling. Nu hebben we te maken met een opeenstapeling van wetgeving, en lijkt het of de geluidnormen in de loop der jaren worden opgerekt. Met deze nieuwe wet kunnen burgers beter volgen of hun woning niet te veel belast wordt.”

Steven de Leeuw, Milieudienst Zuidoost-Utrecht

Bouwen langs rijkswegen en spoorwegen

Naar verwachting treedt op 1 januari 2012 een nieuwe wet in werking die burgers beter beschermt tegen geluidhinder. Ook biedt de wet ‘Samenwerken aan de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid (SWUNG 1)’ gemeenten meer zekerheid als ze langs rijks- en spoorwegen willen bouwen. Hoe werkt dit in de praktijk? Kenniscentrum InfoMil organiseerde drie Actualiteitenschakels over dit onderwerp in Arnhem, Utrecht en Eindhoven.

Stefan Jak van ProRail en Sylvia Koolmees van Rijkswaterstaat gaven in Utrecht een toelichting over het geluidregister en het gebruik ervan. Het register bevat een schat aan gegevens. Zo zijn er 67 duizend referentiepunten voor geluidplafonds in opgenomen. Door de hoeveelheid en complexiteit van de data is het geluidregister nog niet toegankelijk. Rijkswaterstaat en ProRail hopen de registers enkele weken voor 1 januari 2012 te openen.

Praktijkvoorbeeld

Naast toelichtingen op de wet was er tijdens de Actualiteitenschakels ruimte voor de praktijk. Hoe kunnen geluidexperts, adviseurs ruimtelijke ordening en wegbeheerders elkaar vinden wanneer een gebied langs een rijksweg of spoorweg wordt ontwikkeld? RO-adviseur Babette van der Padt gaf tekst en uitleg aan de hand van een praktijkvoorbeeld. Ze liet een kaart zien waarop de stedenbouwkundige langs twee snelwegen zijn ideeën voor gebiedsontwikkeling heeft weergegeven. Langs de snelwegen zijn ook de geluidplafonds weergegeven. Maar wat zijn nu de consequenties voor geluid? Kan het plan zoals de stedenbouwkundige heeft bedacht worden uitgevoerd? Om dit vast te stellen, kan de geluidexpert het geluidregister raadplegen. “Dat bevat alle benodigde brongegevens om te berekenen op welke locatie iets kan worden gevestigd. Kansen en knelpunten zijn direct inzichtelijk”, aldus Van der Padt.

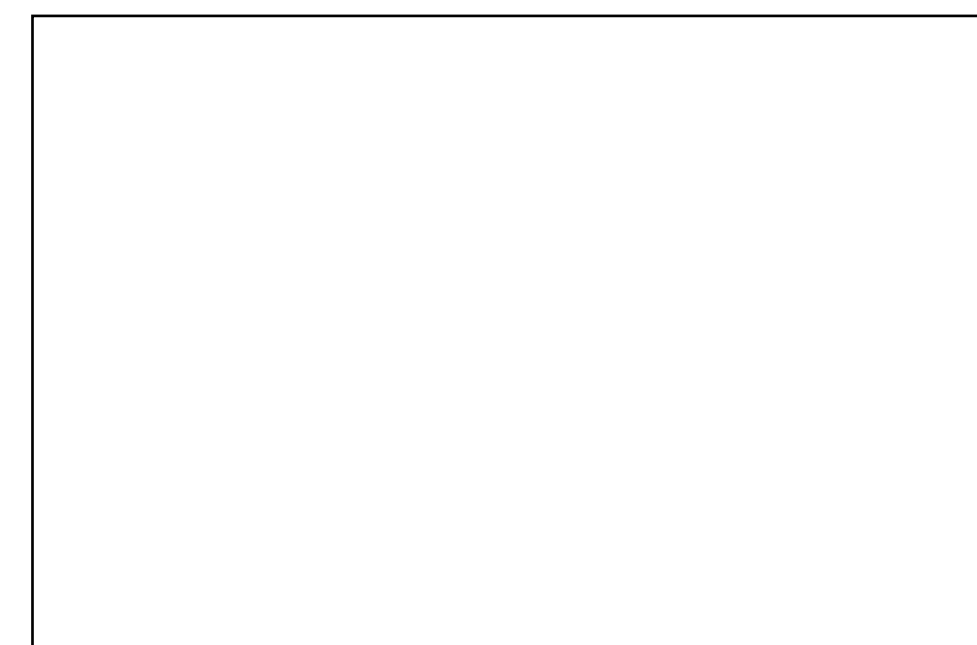
Rollen

Aan de hand van dit praktijkvoorbeeld werd ook gesproken over de rollen van de gemeente en wegbeheerders ProRail en Rijkswaterstaat. De gemeente wil ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maken, maar ook een goede

omgevingskwaliteit. De wegbeheerder heeft de taak om de geluidproductieplafonds te handhaven en te hoge geluidbelastingen te saneren. Dit geeft kansen voor de gemeente en de wegbeheerder. Zij kunnen samen optrekken. Bijvoorbeeld bij het treffen van maatregelen, zoals een geluidsscherm.

Nuttige toepassingen

Het geluidregister is ook voor andere toepassingen nuttig. Geluidexpert Paul Driessen van de provincie Gelderland wees erop dat gemeenten de taak hebben om de leefkwaliteit voor hun burgers te waarborgen. Zij kunnen het register controleren. Daarnaast kunnen ook trends in kaart worden gebracht op basis van de jaarrapportage. Neemt het geluid ergens toe of af? Deze informatie kan nuttig zijn voor bestuurders die beslissingen nemen over de ruimtelijke ordening.

Actualiteitenschakel Geluid.

Klik [hier](#) voor de presentaties van de Actualiteitenschakels. Vragen over Swung 1? Stel ze aan [helpdesk](#) van InfoMil.

Actieve deelname

De Actualiteitenschakels werden goed bezocht door circa driehonderd geluiddeskundigen en RO-adviseurs. Ze lieten zich niet alleen informeren, maar stelden ook veel vragen. Zoals:

1. *Zijn toekomstige ontwikkelingen aan rijks- en spoorwegen meegenomen als de nieuwe wet 1 januari 2012 in werking treedt?*
Het gros van de geluidplafonds van rijks- en spoorwegen is gebaseerd op het bestaande geluidniveau plus anderhalve decibel. De anderhalve decibel geeft beperkt ruimte voor ontwikkeling. Een deel van de rijks- en spoorwegen krijgt een geluidplafond dat gebaseerd is op het bijbehorende Tracébesluit. Hierin zijn prognoses opgenomen.
2. *Wat is het uitgangspunt bij het vaststellen van het bestaande geluidniveau?*
Bij spoorwegen is dit het gemiddelde van 2006, 2007 en 2008. Voor snelwegen geldt het gemiddelde geluidniveau in 2008.
3. *Er wordt nu met modellen gewerkt. Moeten we ook niet meten?*
Uit controles van onder meer het RIVM blijkt dat er een goede relatie is tussen feitelijke metingen en rekenmodellen. Wegbeheerders moeten echter wel een steekproef nemen bij plafondpunten en hierover in het jaarlijkse verslag rapporteren.

Heldere regels voor tijdelijke opslag van gevaarlijke stoffen

Logistiek en transport is een belangrijke economische pijler in Nederland. Ons land telt tientallen opslag- en transportbedrijven. Een aantal daarvan slaat gevaarlijke stoffen tijdelijk op. Hieraan zijn verschillende voorwaarden verbonden rondom veiligheid en milieu. De herziene versie van PGS 15, die naar verwachting deze maand verschijnt, omvat een heldere definitie van tijdelijke opslag van (verpakte) gevaarlijke stoffen. Ook zijn de specifieke eisen beschreven.

PGS 15 is de meest gebruikte publicatie in de PGS-reeks. Veel bedrijven en overheden kijken uit naar de herziening, omdat deze publicatie een belangrijk richtsnoer is voor de dagelijkse praktijk. De herziene PGS 15 is op een aantal belangrijke punten verduidelijkt. De tijdelijke opslag van gevaarlijke stoffen is er één van.

Aanleiding

De aanleiding om uitgebreider te omschrijven aan welke eisen tijdelijke opslag moet voldoen, dateert uit 2008. Toen milieuspecteur Wilco Nellen van de gemeente Eindhoven een bezoek bracht aan een transportbedrijf met tijdelijke opslag van gevaarlijke stoffen, wees hij de eigenaar erop dat hij hiervoor een vergunning

nodig had, omdat er tot 400.000 kg gevaarlijke stoffen tijdelijk opgeslagen zouden worden. Bijlage 1 van het Activiteitenbesluit stelde destijds dat een vergunning nodig was bij tijdelijke opslag van meer dan 10.000 kg gevaarlijke stoffen.

Verwarring

Dat lijkt duidelijk. Toch ontstond verwarring. Nellen: “De opslagruimte was verdeeld in verschillende compartimenten waarin de gevaarlijke stoffen waren opgeslagen. Elk vak bevatte maximaal 10.000 kg gevaarlijke stoffen. De eigenaar dacht dat hij daarmee aan de wet voldeed. Daarin kreeg hij gelijk van de Raad van State. De voorzitter oordeelde dat het maximum van 10.000 kg opgeslagen gevaarlijke stoffen niet geldt per inrichting, maar per opslagvoorziening. En dan volstaat een melding.”

Heldere teksten

Nellen en zijn collega's vonden een melding voor een opslag van 400.000 kg gevaarlijke stoffen zonder veiligheidsvoorzieningen te licht. De gemeente Eindhoven ging hierover in gesprek met toenmalig minister Cramer van Milieu. Cramer beloofde dat ze de regels voor tijdelijke opslag zou verduidelijken. Artikel 4.7 van de Activiteitenregeling werd aangepast. De tekst was ondubbelzinnig: het maximum van 10.000 kg geldt per inrichting en niet per tijdelijke opslagvoorziening. Dit is per 1 oktober 2010 geregeld middels de reikwijdtebepaling van het Besluit omgevingsrecht (voorheen bijlage 1 van het Activiteitenbesluit). De toegezegde aanpassing van het Besluit externe veiligheid inrichtingen laat nog op zich wachten.

Wat is tijdelijke opslag?

Naar aanleiding van deze casus ontstaat bij bedrijven en overheid de wens om het begrip ‘tijdelijke opslag’ uit te werken. Wat verstaan we precies onder een tijdelijke opslag? Wat zijn de specifieke eisen voor milieu en veiligheid? En welke rol heeft de ondernemer met een opslag en de handhaver van de gemeente?

Nieuw hoofdstuk 10

Het nieuwe hoofdstuk 10 van PGS 15 geeft antwoord op deze en andere vragen rondom tijdelijke opslag. Nellen, tevens lid van het PGS-team dat de tekst samenstelde, is er blij mee. “Er is veel logistiek en transport in Noord-Brabant vanwege de ligging ten opzichte van de Rotterdamse haven, het Ruhrgebied en Antwerpen. We hebben hier nogal wat tijdelijke opslag van gevaarlijke stoffen. Het is goed dat de tijdelijke opslag nu meer is uitgewerkt. Overigens is hoofdstuk 10 in belangrijke mate een samenvoeging van reeds bestaande wetgeving. Alleen de tijdelijke opslag van 10.000 kg tot 30.000 kg is écht nieuw.”

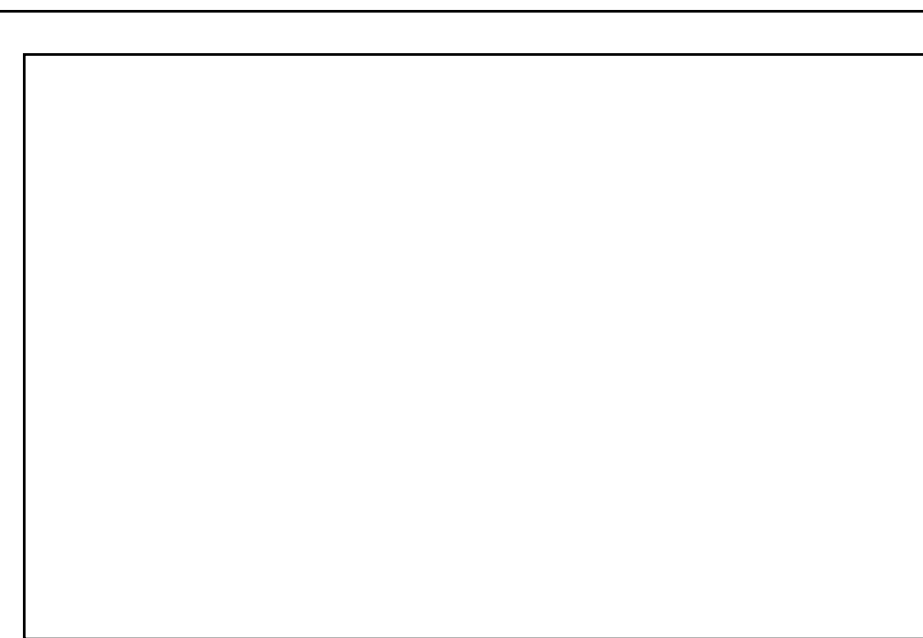
Andere aanpassingen

PGS 15 gaat niet alleen over tijdelijke opslag van verpakte gevaarlijke stoffen. Er is meer gewijzigd. Programmamanager publicatiereeks gevaarlijke stoffen Paula Bohlander (NEN): “De eisen waaraan een uitgangspuntendocument moet voldoen zijn nu ook meer uitgewerkt. Eigenaren van opslagen met beschermingsniveau 1 moeten in zo'n document aangeven welke brandbeveiligingsmaatregelen ze hebben getroffen. Ook is PGS 15 nu geactualiseerd aan nieuwe wet- en regelgeving, zoals de CLP-etikettering op verpakte gevaarlijke stoffen.”

Leesbaarheid

Naast deze inhoudelijke aanpassingen, is de leesbaarheid verbeterd. “Op verzoek van veel gebruikers is in het bijzonder de tekst van hoofdstuk 3, de algemene voorschriften, onder handen genomen”, vertelt Bohlander. “Daarnaast hebben we de errata van de huidige PGS 15 opgenomen in de tekst van de herziene versie. Ook een aantal van de veelgestelde vragen aan de helpdesk van Kenniscentrum InfoMil is erin opgenomen.”

Vragen over de PGS 15? Stel ze aan de [helpdesk](#) van InfoMil

Paula Bohlander, NEN.

Hoe kwam PGS 15 tot stand?

Als er aanleiding is om een nieuwe PGS uit te brengen of de publicatie te herzien, kan er een verzoek worden ingediend bij de PGS Programmaraad. Deze bestaat uit een aantal vertegenwoordigers van bedrijfsleven en overheid. Keurt de Programmaraad het verzoek goed, dan stelt een PGS-team een concepttekst op. Het team van PGS 15 bestaat uit vertegenwoordigers van overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen, waaronder Kenniscentrum InfoMil. De concepttekst van het Programmaraad werd augustus 2010 gepubliceerd op de website van de PGS-beheerorganisatie. Bohlander: “PGS 15 is de meest gebruikte publicatie in de PGS-reeks. We wisten dat er reacties zouden komen. En die kwamen er. Het commentaar besloeg 200 pagina's. Gezien de tijd en onze opdracht hebben we niet alles kunnen opnemen in deze herziene versie, maar het belangrijkste staat er wel in. De rest is voor een volgende editie.” Oktober 2011 keurde de Programmaraad de tekst goed. Het directeurenoverleg externe veiligheid gaat nog controleren of alle procedures correct zijn doorlopen. In dit overleg zijn de ministeries van IenM, SZW, EL&I en BZK vertegenwoordigd. Daarna is de nieuwe PGS 15 een feit en beschikbaar via de website [Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen](#).

Expertworkshop emissievermindering veehouderij in Bonn

Op 20 en 21 juli 2011 organiseerde de universiteit van Bonn een workshop over emissievermindering uit de veehouderij. De bijeenkomst was gericht op deskundigen van overheden en kennisinstituten. InfoMil Perspectief zet de meest opvallende punten op een rij.

Biofilter van wortelhout.

Annelies Uijtdewilligen van Kenniscentrum InfoMil gaf een toelichting op het Nederlandse systeem van het toetsen van stalsystemen aan ammoniak, geur en fijn stof. Tijdens de hele workshop ontstond regelmatig discussie over de 'stand der techniek'. Uijtdewilligen: "Dit begrip is vergelijkbaar met onze BBT. Duitse vergunningverleners kunnen met behulp van de landelijke regels in principe de stand der techniek eisen. Bij nieuwbouw gaat dat nog wel, maar het is onduidelijk wat het begrip precies inhoudt voor bestaande veehouderijen. De Duitsers hebben niet zoiets als het Besluit huisvesting om dit op te lossen."

Toegepaste technieken

Bepaalde Duitse regio's gaan verder met het eisen van technieken dan andere regio's. Welke technieken worden toegepast, verschilt dan ook per regio. Een handhaver uit een vooruitstrevende regio gaf een presentatie over de ervaringen met handhaving van luchtwassers en biofilters. De problemen die daaruit naar voren kwamen, zijn ook voor Nederland zeer herkenbaar.

De cijfers:

- 20% van de nageschakelde technieken is niet aanwezig of veroorzaakt zeer ernstige overtredingen;
- 45% van de nageschakelde technieken veroorzaakt ernstige overtredingen;
- 35% van de nageschakelde technieken voldoet redelijk tot goed aan de regelgeving.

Oorzaken

"Deze cijfers wijken niet erg af van de gegevens van een controleactie in 2009 uit de provincie Noord-Brabant", zegt Uijtdewilligen. "Oorzaken van deze verontrustende cijfers in Duitsland zijn onder meer:

- verkeerd beheer door de veehouder;
- slechte voorlichting van de producent aan de veehouder;
- gebruiksonvriendelijke installaties (bijvoorbeeld niet of moeilijk bereikbare plekken voor monsternamen);
- geen standaard reserve-onderdelen op de boerderij aanwezig.

Zelfs het ontbreken van zwavelzuur bij een chemische wasser is voorgekomen."

Oplossingen

Een oplossing die tijdens de Expertworkshop werd aangehouden is een protocol (vergelijkbaar met het Nederlandse luchtwasserdocument). Ook werd strengere handhaving genoemd. Dat kan door sneller een boete te geven bij overtredingen en een regelmatige checkup van de luchtwasser uit te voeren door het bevoegd gezag. Deze checkup bevat onder andere het beoordelen van de elektronische monitoringsgegevens, een visuele controle, een eenvoudige ammoniakmeting en het nameten van de pH en geleidbaarheid met eigen apparatuur.

Stikstof

Naast de luchtwasserproblemen was er ook aandacht voor overschrijding van de kritische depositiewaarden van stikstof op natuurgebieden. Ook dit is in Nederland een bekend verschijnsel, waar (nog) geen goede oplossing voor is. "Uit de nuttige uitwisseling van praktijkervaringen kan in ieder geval één conclusie worden getrokken: Nederland en Duitsland verschillen helemaal niet zo van elkaar!"

Certificering

In Nederland wordt een discussie gevoerd over certificering van stalsystemen. In Duitsland hebben ze er ervaring mee. "Tijdens de workshop bleek dat de Duitsers tegen dezelfde problemen aanlopen als wij. Dat is goed om mee te nemen."